

Slovníček odborných pojmů ke studiu anatomie a somatologie

Mgr. Helena Králová

A

abdomen	břicho
abdominis, abdominální	břišní
abductio, abdukce	odtažení končetiny od těla
acetabulum	kloubní jamka kyčelního kloubu
acromion	nadpažek lopatky
adenohypophysis, adenohypofýza	přední lalok hypofýzy, podvěsku mozkového
adductio, addukce	přitažení končetiny k tělu
adhesio, adheze	přilnavost
adheze trombocytů	přilnutí krevních destiček ke stěně cévy
adnexa	přidatné orgány
adnexa kožní	přidatné kožní orgány (kožní žlázy, nehty, vlasy, chlupy)
adnexa děložní	přidatné gynekologické orgány (vaječníky + vejcovody)
adrenalin	hormon dřeně nadledvin
adveticia, adventicie	řídká vazivová blána
aglutinace	shlukování různých částic, např. krvinek, bakterií
agonisté	svaly působící pohyb v jednom směru
agranulocyty	druh bílých krvinek
agregatus, agregace	shlukování, seskupení
agregace trombocytů	shluknutí krevních destiček
afferent, aferentní,	dostředivý, přívodný, přivádějící do centra
akrozom	enzym na hlavičce spermie
alla	křídla
alveol, alveolus	plicní sklípek
alveolární ventilace	sklípkové dýchání
ampula recti	nejobjemnější úsek konečníku
amyláza	enzym štěpící sacharidy
anabolismus	přeměna jednoduchých látek na látky složitě
anastomosis, anastomóza	přemostění
anatomie	věda zkoumající tvar, velikost, vývoj, stavbu a uložení orgánů
andropauza	mužský přechod, dochází k poklesu hladiny testosteronu
antagonista	opačně působící (např. lék, hormon, ...)
antagonisté	svaly působící protichůdný pohyb
antebrachium	předloktí
anteflexio, anteflexe	ohnutí dopředu
anteflexio uteri	ohnutí děložního hrdla dopředu, osa děložní svírá s osou hrdla tupý úhel (160–170°)
anterior	přední
anteversio, anteverze	naklonění dopředu
anteversio uteri	náklon dělohy dopředu, svírá s pochvou ostrý úhel (70–100°)
antigenum, antigen	látka, která vyvolá imunitní reakci

antikoncepce (kontracepce)	metoda zabraňující početí
antrum	nejužší část žaludku před pylorem
anus	řitní otvor (řit)
aorta	srdečnice
aorta abdominalis	břišní úsek srdečnice
aorta ascendens	vzestupná část srdečnice
aorta descendens	sestupná část srdečnice
aorta thoracica	hrudní úsek srdečnice
apex	hrot, vrchol
apnoe	zástava dechu, bezdeší
appendix	přívěsek
appendix vermiformis	červovitý přívěsek slepého střeva
arachnoidea	pavučnice
arcus	oblouk
arcus aortae	aortální oblouk
arcus palmaris	povrchový dlaňový oblouk
arcus zygomaticus	jařmový oblouk
areola mammae	prsí dvorec
arteria	tepna
a. axillaris	podpažní tepna
a. basilaris	tepna spodiny mozku
a. brachialis	pažní tepna
a. carotis communis	společná krční tepna / krkavice
a. carotis externa et interna	krční tepna / krkavice zevní a vnitřní
a. cerebri	tepna mozku
a. coeliaca	útrobní tepna
a. coronaria	věhčitá tepna
a. femoralis	stehenní tepna
a. fibularis	lýtková tepna
a. hepatica propria	jaterní tepna
a. iliaca communis	společná kyčelní tepna
a. iliaca ext. et int.	kyčelní tepna vnější a vnitřní
a. lienalis	slezinná tepna
a. mesenterica	tepna okruží
a. ovarica	vaječnicková tepna
a. poplitea	zákolenní tepna
a. pulmonalis	plicní tepna
a. radialis	vřetenní tepna
a. renalis	ledvinná tepna
a. subclavia	podklíčková tepna
a. suprarenalis	nadlenní tepna
a. temporalis	spánková tepna
a. testicularis	tepna varlat
a. tibialis	holenní tepna

a. ulnaris
a. vertebralis
aa. intercostales
articulatio
arteriola
arytmie
ascendens
atlas
atrium dextrum, sinistrum
auricula
auris
axilla
axis
axon

loketní tepna
obratlová tepna
mezižebvní tepny
kloub
drobná tepna (tepénka)
nepravidelná srdeční akce, porucha srdečního rytmu
vzestupný
nosič (1. krční obratel)
srdeční síň pravá, levá
ušní boltec
ucho
podpaží
čepovec (2. krční obratel)
dlouhý odstředivý výběžek neuronu

B

baze
bifurkace
bilirubin
biliverdin
bilis (fel, chole)
Bowmanův váček
bradykardie
bradypnoe
brachium
 brachiální
bronchus
 bronchus lobaris
 bronchus principalis dx., sin.
 bronchus segmentalis
bronchioli
bronchodilatace
bronchokonstrikce
bucca
 bukální
bulbus
 bulbus duodeni
 bulbus oculi

spodina, dno
vidlicové rozdělení
žluté žlučové barvivo, vzniká při rozpadu hemu
zelené žlučové barvivo, vzniká při rozpadu hemu
žluč
dvoulistý obal klubíčka nefronu
zpomalená srdeční frekvence
zpomalená dechová frekvence
paže
pažní
průduška
laloková průduška
pravá a levá hlavní průduška
segmentální průduška
průdušinky
rozšíření průdušek
zúžení průdušek
tvář
tvářový
koule
počáteční úsek dvanáctníku
oční koule

C

caecum	slepé střevo
calcaneus	patní kost
calix	kalich, pohár
calices renales	ledvinné kalichy
calva	klenba
canalis	kanálek
canalis centralis	centrální kanálek (v míše)
canalis iniquinalis	tříselný kanál
capillus	vlas
capitulum	hlavička
capsula	pouzdro
caput	hlava, hlavice (např. kosti)
caput femoris	hlavice kosti stehenní
carpus	zápěstní kost
carpální kosti (ossa carpi)	zápěstní kosti
cartilago	chrupavka
cartilago cricoidea	prstenčitá chrupavka hrtanu
cartilago thyroidea	chrupavka štítná
cavitas, cavum	dutina
cavitas cranii	lebeční dutina
cavum nasi	dutina nosní
cavum oris	dutina ústní
cauda	ocas
cauda equina	koňský ohon, nervové kořeny probíhající páteřním kanálem v jeho dolní části od konce míchy
cerebellum	mozeček
cerebrum	mozek
cerumen	ušní maz
cervix	čípek
cervix uteri	děložní čípek
cilium	řasa
circulatio, cirkulace	oběh, proudění krve
circumductio, cirkumdukce	krouživý pohyb v kloubu
clavicula	klíční kost
clitoris, klitoris	poštěvák
cochlea	hlemýžď
collum	krček
collum anatomicum	anatomický krček kosti
collum dentis	krček zubu
collum chirurgicum	chirurgický krček kosti
colon	tračník (tlusté střevo)
colon ascendens	vzestupný tračník

colon transversum	příčný tračník
colon descendens	sestupný tračník
colon sigmoideum	esovitý tračník / klička
colpos	pochva
columna vertebralis / vertebrarum	páteř
condylus	kloubní hrbol, výběžek
concha	skořepa nosní
conjunctiva	spojivka
cor	srdce
corium (dermis)	škára
cornea	rohovka
corona dentis	zubní korunka
corpus	tělo, těleso
corpus albicans	bílé tělísko
corpus callosum	část mozku spojující obě mozkové hemisféry
corpus ciliare	řasnaté tělísko
corpus luteum	žluté tělísko
corpus sterni	tělo kosti hrudní
corpus uteri	děložní tělo
corpus vitreum	sklivec
cortex	kůra
cortex cerebri	kůra mozková
cortex renalis	kůra ledvinná
cortex suprarenalis	kůra nadledviny
Cortiho orgán	struktura v hlemýždi vnitřního ucha měnící zvukové vlny na nervové impulsy
costa	žebro
costae fluctuantes	žebra volná
costae spuriae	žebra nepravá
costae verae	žebra pravá
cranium	lebka
crista	hřeben
crista iliaca	hřeben kosti kyčelní
crus	bérec
curvatura major et minor	velké a malé zakřivení žaludku
cutis	kůže

D

defekace	vyprazdňování tlustého střeva
descendens	sestupný
dendrit	krátký výběžek neuronu

dens, dentes	zub, zuby
dnes axis	zub čepovce
dentes canini	špičáky
dentes incisivi	řezáky
dentes molares	stoličky
dentes praemolares	třenové zuby
dentin, dentinum	zubovina
dermis (corium)	škára
dexter, dextra, dextrum	pravý, pravá, pravé
diaphysis, diafýza	střední část dlouhé kosti
diaphragma	bránice
diastola	uvolnění srdečního svalu
diencephalon	mezimozek
digestivní	trávicí
digitus	prst
dilatace	rozšíření
bronchodilatace	rozšíření průdušek
vasodilatace	rozšíření cév
discus	disk
disci intervertebrales	meziobratlové ploténky
distalis	vzdálený
distální směr	směrem od trupu ke konečkům prstů (na končetinách)
distantia	vzdálenost
diuréza	množství vylučované moče za časovou jednotku (nejčastěji za 24 hod.)
dorsalis	hřbetní
dorzální směr	směrem dozadu
Douglasův prostor	nejnižší prostor peritoneální dutiny u ženy
ductus	vývod
ductus arteriosus Bottali	Bottalova dučej
ductus cysticus	žlučnickový vývod
ductus deferens	chámovod
ductus ejaculatorii	ejakulační vývod
ductus hepaticus communis	společný jaterní žlučovod
ductus hepaticus dx. et sin.	pravý a levý jaterní žlučovod
ductus choledochus	hlavní žlučovod
ductus nasolacrimalis	slzovod
ductus pancreaticus	vývod slinivky břišní
ductus thoracicus	hrudní mízovod
duodenum	dvanáctník
dura mater	tvrdá plena (obal mozku)

E

efektor	výkonný orgán
eferentní (efferent)	odstředivý, odvádějící, odvodný či vývodný
ejaculatio, ejakulace	vyprazdňování spermatu
elevace	vyzdvižení, vystoupenutí
embryo	zárodek
emetropie	normální vidění
enamelum	zubní sklovina
encephalon	mozek
endokard	vnitřní výstelka srdečních dutin
endokrinní žláza	žláza s vnitřní sekrecí (hormonální)
endolymfa	tekutina vyplňující blanitý labyrint
endometrium	děložní sliznice
endotel	výstelka krevních a lymfatických cév
epicondylus	nadkloubní hrbolek, výčnělek
epidermis	pokožka
epididymis	nadvarle
epidurální	mezi lebkou a tvrdou plenou
epiglottis	příklopka hrtanová
epikard	vnitřní list perikardu, tenká vazivová blána těsně naléhající a obalující srdce
epiphysis, epifýza	koncová část dlouhé kosti
epiphysis cerebri	nadvěsek mozkový, šišinka
erectio, erekce	ztopoření mužského pohlavního orgánu penisu
erythrocyty	červené krvinky
erythropoéza	tvorba červených krvinek
estrogen	ženský pohlavní hormon
eupnoe	normální, klidové dýchání
Eustachova trubice	trubice spojující nosohltan s dutinou středoušní
excretio, exkrece	vylučování, vyměšování, odstraňování odpadních produktů metabolismu
exokrinní žláza	žláza se zevní sekrecí
exophtalmus	vystouplý oční bulbus z očnice
expiratio, expirium	výdech
exteroreceptory	přijímače pro vnímání vnějších podnětů
extenze	natažení v kloubu
extenzory	svaly provádějící extenzi
externus	zevní, vnější
extremitas	končetina

F

facies	obličej
fagocytóza	pohlcování cizorodých částic
fascia, fascie	povázka svalová
femur	kost stehenní
fertilizace	oplození, splynutí oocyty se spermií
fétus	plod
fetální	plodový, týkající se plodu
fibrinogen	plazmatická bílkovina
fibrocyt	buňka vaziva
fibula	lýtková kost
fibularis	na malíkové straně bérce
fimbriae	vlákna na sliznici vejcovodů; vychytávají a posunují vajíčko
fisura	rýha, trhlina
flexio, flexe	ohnutí v kloubu
flexory	svaly provádějící flexi
flexura	ohbí, ohyb
folikul	kulovitý útvar, váček
fontanella	lupínek, vazivová blána mezi lebečními kostmi dítěte
foramen	otvor
foramen occipitale magnum	velký týlní otvor
foramen ovale	oválné okénko
foramen obturatum	otvor v pánevní kosti
foramen vertebrae	obratlový otvor
fornix	klenba, oblouk
fossa	jamka, prohlubenina
fossa iliaca	jáma kosti kyčelní
fotoreceptory	receptory citlivé na světlo – tyčinky a čípky
frenulum	uzdička
frontální rovina	všechny kolmé roviny na rovinu mediální a rovnoběžné s kostí čelní
fundus	dno, rozšířená část dutého orgánu
fundus uteri	děložní dno
fundus ventriculi	rozšířená část žaludku
funiculus spermaticus	semenný provazec

G

ganglia	nervová uzlina tvořená shlukem neuronů v koncovém mozku
gaster (z řečtiny)	žaludek

gastrin	hormon stimulující tvorbu žaludeční šťávy
gastrointestinální systém	trávicí systém
genitál	pohlavní ústrojí
gingiva	dásěň
glandula	žláza
gl. bulbourethrales/ Cowperi	Cowperovy žlázy
gl. intestinales	střevní žlázy
gl. lacrimalis	slzná žláza
gl. mamaria	prsní žláza
gl. parathyreoideae	příštítná tělíska
gl. salivariae	slinné žlázy
gl. parotis	příušní žláza
gl. sublingualis	podjazyková žláza
gl. submandibularis	podčelistní žláza
gl. suprarenales	nadledviny
gl. thyroidea	štítná žláza
gl. vesiculosae	měchýřkovité žlázy
gl. vestibulares	žlázy v předsíni poševní
glans penis	žalud
glie	podpůrná nervová buňka
globin	bílkovinná součást hemoglobinu
globulin	plazmatická bílkovina s imunitní funkcí
glomerulum, glomerulus	ledvinné klubičko
glottis	hlasivková štěrbina
glukagon	hormon slinivky břišní
glykemie	hladina krevního cukru
gonády	pohlavní žlázy
gonádotropní hormon	hormon stimulující pohlavní žlázy
Graafův folikul	zralý vaječníkový folikul
granulocyty	druh bílých krvinek
gravidita	těhotenství
gyri	mozkové zářezy

H

haustra, haustrace	vyklenutí na tlustém střevě
hem	červené krevní barvivo
hematokrit	poměr krevní plazmy a krevních elementů
hematopoéza, hemopoéza	tvorba krve
hemisféra	polokoule
hemoglobin	červené krevní barvivo (hem) s bílkovinou (globin), součást erytrocytu

hemolýza	rozpad červených krvinek
hemostáza	zástava krvácení, srážení krve
hepar	játra
hepatocyt	játerní buňka
hiatus	brániční otvor
hiatus aorticus	brániční otvor pro průchod aorty
hiatus oesophagus	brániční otvor pro jícn
hilus	branka vstupu cév a nervů do parenchymatózního orgánu
hirci	ochlupení v podpaží
homeostáza	udržování stálého vnitřního prostředí
humerus	pažní kost
hymen	panenská blána
hypodermis	podkožní vazivo
hypophysis (hypofýza)	podvěsek mozkový
adenohypofýza	přední lalok hypofýzy
neurohypofýza	zadní lalok hypofýzy
hypothalamus	podhrbolí, část mezimozku
hystera (z řečtiny)	děloha

CH

chiasma opticum	překřížení optických nervů na spodině mozku u hypofýzy
choana	vnitřní nozdra, zadní otvor nosní dutiny
chondrocyt	buňka chrupavky
choroidea	cévnatka
chymus	směs natrávené potravy a trávicích šťáv obsažená v trávicím ústrojí

I

ileum	kyčelník
impuls	podnět, vzruch, podráždění
imunita	obranyschopnost
imunizace	očkování
incisura	zářez, rýha
incus	kovadlinka
inferior	dolní
inhibice	proces, který brzdí, tlumí jiný subjekt nebo jev
inspiratio, inspirium	vdech, nádech
internus	vnitřní
interoreceptory	přijímače pro vnímání vnitřních podnětů

interstitium	vmezeřená tkáň orgánu, kterou tvoří řídké vazivo
intestinum	střevo
intestinum crassum	tlusté střevo
intestinum tenue	tenké střevo
inzulin	hormon slinivky břišní
iris	duhovka
ischemie	nedokrevnost, neokysličení tkáně
isthmus	úzké spojení, zúžené místo, můstek

J

jejunum	lačník
jugulum	hrdlo, přední část krku nad sternem

K

kardia (z řečtiny)	srdce
kardie	česlo
kardiomyocyt	buňka srdeční svaloviny
kardiovaskulární	srdečněcévní
katabolismus	štěpení složitých látek na látky jednoduché
kaudální směr	směrem k pánevnímu konci
klimakterium, klimax	přechod, období vyhasínání pohlavního cyklu ženy
koagulace	srážení, ztužení
hemokoagulace	srážení krve
kolaterála	boční, postranní větev (např. cévní)
kompakta	hutná, tvrdá kostní tkáň
kolpos (z řečtiny)	pochva
konstrikce	zúžení
bronchokonstrikce	zúžení průdušek
vasokonstrikce	zúžení cév
kontrakce	svalový stah
kontraktilita	schopnost kontrakce, stažlivost
kraniální směr	směrem k hlavě
kyphosis, kyfóza	prohnutí páteře směrem dozadu

L

labium	pysk
labia oris	rty

labia majora et minora pudendi	velké a malé stydké pysky
lacrima	slza
Langerhansovy ostrůvky	ostrůvky buněk ve slinivce břišní
lanugo	primární ochlupení, chmýří
laryngopharynx	hrtanová část hltanu
larynx	hrtan
lateralis, laterální	boční
laterální směr	směrem od střední roviny ke stranám
lens crystallina	čočka
leukocyt	bílá krvinka
leukopoéza	tvorba bílých krvinek
lien	slezina
ligamentum	vazivo
ligamentum cricothyroideum	vaz mezi chrupavkou prstenčitou a štítnou
ligamentum cruciatum	zkřížený vaz
ligamentum inguinale	tříselný vaz
linea	linie
linea alba	vazivový pruh mezi přímými břišními svaly
linea negra	tmavá pigmentová linka tvořící spojnici mezi pupkem a sponou stydké kosti
lingua	jazyk
lipáza	enzym štěpící lipidy
lipidy	tuky
liquor cerebrospinalis	mozkomíšní mok
lobus	lalok
lobus frontalis	čelní lalok
lobus occipitalis	týlní lalok
lobus parietalis	temenní lalok
lobus pulmonalis	plicní lalok
lobus temporalis	spánkový lalok
lokomoce	pohyb
lokomoční	pohybový
lordosis, lordóza	prohnutí páteře směrem dopředu
lymfa	míza
lymfatický	mízní
lymfocyt	druh bílé krvinky

M

macula	skvrna
macula lutea	žlutá skvrna
malleolus	kotník

malleolus lateralis	zevní kotník
malleolus medialis	vnitřní kotník
malleus	kladívko
Malphigické tělísko	glomerulus s Bowmanovým váčkem
mamma	prs
mandibula	dolní čelist
manubrium	držadlo, rukověť
manubrium sterni	rukověť kosti hrudní
manus	ruka
mater	plena
dura mater	tvrdá plena mozková
pia mater	omozečnice, měkká plena mozková
maxilla	horní čelist
meatus	průchod
meatus acusticus ext. et int.	zevní a vnitřní zvukovod
meatus nasi	nosní průduch
medialis	střední
mediální / mediánní rovina	střední rovina, prochází předozadně středem těla a dělí ho na dvě souměrné poloviny
mediální / mediánní směr	směrem ke střední rovině
mediastinum	mezihrudí
mediátor	přenašeč, zprostředkovatel
medulla	dřeň
medulla oblongata	prodloužená mícha
medulla ossium	kostní dřeň
medulla renalis	dřeň ledviny
medulla spinalis	páteřní mícha
medius	střední
melanin, melanium	pigment
membrana	blanka
membrána tympani	bubínek
membrum	končetina
membrum inferius, superius	dolní, horní končetina
menarché	1. menstruace
meninges	mozkové pleny, blány
meniscus	chrupavčitá kloubní destička
menopauza	klimakterium, přechod, vyhasínání pohlavního cyklu ženy
mesencephalon	střední mozek
mesenterium	okruží, vrstva peritonea
mesocolon	okruží, úpon tračnicku
metabolismus	výměna látek a energie v těle
metacarpus, metakarpus	záprstní kost
metakarpální kosti	záprstní kosti
metatarsus	nártní kost

metatarzální kosti	nártní kosti
metra	děloha (<i>starší název</i>)
endometrium	sliznice děložní
myometrium	děložní svalovina
parametrium	vazivový závěsný aparát dělohy
perimetrium	vazivový obal dělohy
mikce	močení
miosis, mióza	zúžení zornice
monocyt	druh bílé krvinky
mucin	hlen
mucosa	sliznice
musculus	sval
m. biceps	dvojhlavý sval
m. biceps brachii	dvojhlavý sval pažní
m. biceps femoris	dvojhlavý sval stehenní
m. buccinator	tvářový sval
m. deltoideus	deltový sval
m. frontalis	čelní sval
m. gluteus maximus, medius, minimus	hýžďový sval velký, střední, malý
m. latissimus dorsi	široký sval zádový
m. levator	zdvahač, zvedač
m. levator ani	zdvahač řitní
m. levator scapulae	zvedač lopatky
m. masseter	žvýkací sval
m. nasalis	nosní sval
m. obliquus abdominis ext. et int.	šikmý břišní sval zevní a vnitřní
m. orbicularis	kruhový, okružní sval
m. orbicularis oculi	okružní sval oční
m. orbicularis oris	okružní sval úst
m. pectoralis major, minor	velký, malý prsní sval
m. platysma	krční kožní sval
m. quadriceps	čtyřhlavý sval
m. quadriceps femoris	čtyřhlavý sval stehenní
m. rectus abdominis	přímý břišní sval
m. rhomboideus	kosodélníkový sval
m. sartorius	krejčovský sval
m. serratus	pilovitý sval
m. sphincter	svěrač
m. sphincter ani	svěrač konečníku
m. sphincter pylori	svěrač vrátníku
m. sphincter urethrae	svěrač močové trubice
m. sternocleidomastoideus	kývač, zdvihač hlavy
m. temporalis	spánkový sval
m. tibialis	holenní sval

m. trapezius	trapézový sval
m. triceps	trojhlavý sval
m. triceps brachii	trojhlavý sval pažní
m. triceps surae	trojhlavý sval lýtkový
mm. abdominis	svaly břišní
mm. bulbi	okohybné svaly
mm. dorsi	svaly zad
mm. intercostales	mezižební svaly
mm. scaleni	svaly kloněné
muscularis, muskulární	svalový
mydriasis, mydriáza	rozšíření zornice
myocyt	svalová buňka
myofibrila	kontraktilní svalová jednotka
myokard	srdeční svalovina
myometrium	děložní svalovina

N

nasopharynx	nosohltan
nasus	nos
nefron	ledvinná buňka
nephros (z řečtiny)	ledvina
nervus	nerv
n. abducens	odtahovací nerv
n. accesorius	přídavný nerv
n. facialis	lícni nerv
n. glossopharyngeus	jazykohltanový nerv
n. hypoglossus	podjazykový nerv
n. ischiadicus	sedací nerv
n. oculomotorius	okohybný nerv
n. olfactorius	čichový nerv
n. opticus	zrakový nerv
n. phrenicus	brániční nerv
n. trigeminus	trojklanný nerv
n. trochlearis	kladkový nerv
n. vagus	bloudivý nerv
n. vestibulocochlearis	sluchový a rovnovážný nerv
neurocranium	mozková část lebky
neurohypophysis, neurofýza	zadní lalok hypofýzy
neuron	nervová buňka
nidace	uhníždění oplodněného vajíčka v děložní sliznici
nocicepce	vznik a přenos bolestivých podnětů

nodus
 nodus atrioventricularis
 nodus lymphaticus
 nodus sinoatrialis
noradrenalin
nostrily
nucleolus
nucleus

uzel
síňokomorový uzel
mízní uzlina
sinusový uzel
hormon dřeně nadledvin
nosní dírky, nozdry
jadérko
buněčné jádro

O

oesophagus
okulomotorický
olecranon ulnae
omentum
 omentum majus
 omentum minus
oocyt
oogeneze
orbita
organum
 organum auditus
 organum gustus
 organum olfactus
 organum visus
orchis (z řečtiny)
oropharynx
os, ossis
 os coxae
 os ethmoidale
 os femoris (femur)
 os frontale
 os hyoideum
 os ilium
 os ischii
 os lacrimale
 os nasale
 os occipitale
 os palatinum
 os parietale
 os pubis
 os sacrum

jícen
okohybný
okovec, výběžek kosti loketní
předstěra (závěs pobřišnice)
velká předstěra
malá předstěra
ženská pohlavní buňka, vajíčko
tvorba a zrání oocyty
očnice
orgán, ústrojí
sluchové ústrojí
chuťové ústrojí
čichové ústrojí
zrakové ústrojí
varle
ústní část hltanu
kost, kosti
kost pánevní
kost čichová
kost stehenní
kost čelní
jazyk
kost kyčelní
kost sedací
kost slzná
kost nosní
kost týlní
kost patrová
kost temenní
kost stydká
kost křížová

os sphenoidale	kost klínová
os temporale	kost spánková
os zygomaticum	kost lícni (dříve jařmová)
ossa carpi	zápěštní kosti
ossa manus	kosti ruky
ossa metacarpi	záprštní kosti
ossa metatarsi	nártní kosti
ossa pedis	kosti nohy
ossa tarsi	zánártní kosti
osifikace	kostnatění, tvorba kosti
ossein	organická složka kosti
osteocyt	kostní buňka
osteon	základní stavební jednotka kosti
ovarium	vaječník
ovulace	prasknutí Graafova folikulu a uvolnění vajíčka do dutiny břišní

P

pacemaker	udavatel srdečního rytmu
palatum	patro, přepážka tvořící strop dutiny úštní
palatum durum	tvrdé patro
palatum molle	měkké patro
palpebra	oční víčko
pancreas	slinivka břišní
papilla	bradavka, bradavčitý výběžek
papilla n. optici	oblast sítnice oka, kde vzniká zrakový nerv (slepá skvrna)
papilla Vateri	Vaterská papila
parametrium	závěšný aparát dělohy
partus	porod
patella	čéška
phalus (z řečtiny)	mužský pohlavní úd, pyj
pelvis	pánev
pelvis major, minor	velká, malá pánev
pelvis renalis	pánvička ledvinná
penis	pyj
pepsin	enzym žaludeční šťávy štěpící proteiny
periferní	okrajový, obvodový
perichondrium	vazivový obal chrupavky
perikard	osrdečník, vazivový obal srdce
periodontium	ozubice, závěšný aparát zubu
periost	okostice

peristaltika	pozvolný rytmický pohyb trávicí trubice, posouvá obsah aborálním směrem
peritoneum	pobřišnice
peritoneum parietale	nástěnná pobřišnice
peritoneum viscerale	útrobní pobřišnice
pes, pedis	noha
phalanx	článek prstu
phalanges digitorum	články prstů
pharynx	hltan
pia mater	měkká plena
pilus	chlup
placenta	plodové, mateřské lůžko
platysma	krční kožní sval
pleura	lesklá průsvitná blána
pleura parietalis	pohrudnice
pleura visceralis	poplicnice
plexus	nervový pletenec
plexus brachialis	pažní nervová pleteň
plexus cervicalis	krční nervová pleteň
plexus choroideus	hustě prokrvená část mozku, která produkuje mozkomíšní mok
plexus lumbalis	bederní nervová pleteň
plexus sacralis	křížová nervová pleteň
plicae vocales	hlasivky
pneumocyt	plicní buňka
pollex	palec ruky
pons	most
pons Varoli	Varolův most
porta	brána
porta hepatis	jaterní branka, vkeslina na spodní ploše jater
posterior	zadní
praeputium	předkožka
processus	výběžek
processus mastoideus	bradavčitý výběžek spánkové kosti
processus spinosus	trnový výběžek obratle
processus styloideus	zobcovitý výběžek spánkové k.
processus transversus	příčný obratlový výběžek
processus xiphoideus	mečovitý výběžek kosti hrudní
profundus	hluboký
progesteron	ženský pohlavní hormon
pronatio, pronace	otočení ruky dlaní směrem dolů
pronátory	svaly provádějící pronaci (pohyb ruky a předloktí)
prostata	předstojná žláza
proteiny	bílkoviny

proximalis, proximální
pulmo
pulpa
 pulpa dentis
pupilla
pylorus

směrem od konečků prstů k trupu (na končetinách)
plíce
dřeň
zubní dřeň
zornice
vrátník

R

radialis
radius
radix
 radix dentis
receptor
rectum, rektum
reflex
regeneratio, regenerace
regio
relaxatio, relaxace
ren
reprodukce
resorpce
respirace
respirační
retina
reziduum
rotatio, rotace

na palcové straně předloktí
kost vřetenní
kořen
kořen zubu
senzor, přijímač podnětů
konečník
odpověď organismu na podráždění
obnova, hojení tkání
oblast
uvolnění
ledvina
rozmnožování
vstřebávání
dýchání
dýchací
sítnice
zbytek, zůstatek
otáčivý pohyb v kloubu kolem osy

S

sagitální rovina
sacharidy
salivace
salpinx
sanguis
scapula
sclera
scrotum
sedimentace krve
sekrece
sella turcica

všechny roviny rovnoběžné s rovinou mediální
cukry
slinění, produkce slin
vejcovod
krev
lopatka
bělima
šourek
usazování erytrocytů v krvi
vyučování látek
turecké sedlo

septum	přepážka
septum cordis	srdeční přepážka
septum nasi	nosní přepážka
sinister, sinistra, sinistrum	levý
sinus	kanálek, dutina, splav
sinus paranasalis	vedlejší dutina nosní (VDN)
sinus ethmoidalis	VDN v kosti čichové
sinus frontalis	VDN v čelní kosti
sinus maxillaris	VDN v horní čelisti
sinus sphenoidalis	VDN v kosti klínové
skeleton	kostra
somatotropin	růstový hormon
spermatogeneze	tvorba a vývoj spermií
spermie	mužská pohlavní buňka
spasmus	svalová křeč, křečový stah
sphincter	svěrač
spina	trn, hřeben
spina iliaca	trn kosti kyčelní
spina scapulae	hřeben lopatky
splanchnocranium	obličejová část lebky
splenos (z řečtiny)	slezina
spongióza	houbovitá kostní tkáň
stapes	třmínek
sternum	hrudní kost
stimulace, stimulatio	podporování, povzbuzování, podněcování
stratum	vrstva pokožky
stratum basale	bazální, základní vrstva pokožky
stratum corneum	rohová vrstva
stratum corneum desquamans	rohovějící odlupující se vrstva
stratum granulosum	zrnitá vrstva
stratum lucidum	volná vrstva
stratum pappilare	papilární vrstva
stratum reticulare	retikulární vrstva
stratum spinosum	trnitá vrstva
struma	vole, zvětšená štítná žláza
subarachnoideální	mezi pavučnicí a měkkou plenou
subdurální	mezi tvrdou plenou a pavučnicí
submucosa	podslizniční vazivo
substantia	hmota
substantia alba	bílá hmota
substantia grisea	šedá hmota
sulcus centralis	centrální rýha
superficialis	povrchový
superior	horní

supinatio, supinace	otočení ruky dlaní směrem nahoru
supinátory	svaly provádějící supinaci (pohyb ruky a předloktí)
surfaktant	látka snižující povrchové napětí v plicích
sutura	šev
sutura coronoidea/ coronalis	věňčitý, korunový šev
sutura lambdoidea	lambdový šev
sutura sagitalis	šípový šev
sutura squamosa	šupinový šev
symphysis, symfýza	chrupavčité spojení stydkých kostí
synapse	spojení neuronů
synovia	kloubní tekutina, maz
systola	stah srdeční svaloviny

T

taeniae	podélná svalovina tlustého střeva, tvoří haustra
tachykardie	zrychlená srdeční frekvence
tachypnoe	zrychlená dechová frekvence
talus	hlezenní kost
tarsus	zánártní kost
tarzální kosti (ossa tarsi)	zánártní kosti
tela	tkáň
tela subcutanea	podkožní tuková vazivová tkáň
telencephalon	koncový mozek
tendo	šlacha
testis	varle
thalamus	hrbolí, hrbol mezimozkový
thorax	hrudník
thymus	brzlík
tibia	kost holenní
tibialis	na palcové straně bérce
tonsilla	mandle
tonsilla (naso)pharyngea	nosohltanová mandle
tonsilla palatina	patrová (krční) mandle
tragus	vyvýšenina na ušním boltci
trachea	průdušnice
transplantace	přenášení tkání nebo celých orgánů
transport (transportare)	přenášet, přepravovat
transverzální rovina	příčná rovina kolmá na všechny předozadní
trigonum	trojúhelník
trochanter major, minor	velký, malý chocholík
trombocyt	krevní destička

trombopoéza	tvorba krevních destiček
trombus	krevní sraženina
truncus	kmen
truncus brachiocephalicus	hlavopážní kmen
truncus celiacus	útrobní kmen
truncus cerebri	mozkový kmen
truncus pulmonalis	plicní kmen, plicnice
truncus lymphaticus dexter	pravý mízní kmen
trypsin	enzym slinivky břišní štěpící proteiny
tuba	trubice
tuba auditiva / Eustachi	sluchová / Eustachova trubice
tuba uterina	vejcovod
tuber	hrbol na kosti
tubulus	kanálek
tubuli seminiferi	semenotvorné kanálky
tunica	vrstva, obal
tunica adventitia (adventicie)	vazivový obal
tunica albuginea	tuhý vazivový obal varlete a vaječníku
tunica mucosa	slizniční vrstva
tunica muscularis	svalová vrstva
tunica submucosa	podslizniční vazivo

U

ulna	loketní kost
ulnaris	na malíkové straně předloktí
unguis	nehet
ureter	močovod
urethra	močová trubice
urethra maskulina	mužská močová trubice
urethra feminina	ženská močová trubice
uropoéza	tvorba moči
uropoetický systém	močový / vylučovací systém
uterus	děloha
uvula	čípek vyčníhající na zadní straně měkkého patra

V

vagina	pochva
valva, valvula	chlopeň
valva bicuspidalis/mitralis	dvojcípá/ mitrální chlopeň

valva semilunaris	poloměsíčitá chlopeň
v. s. aortalis	aortální poloměsíčitá chlopeň
v. s. pulmonalis	plicní poloměsíčitá chlopeň
valva tricuspidalis	trojcípá chlopeň
vas	céva
vas afferens	přívodná céva
vas efferens	odvodná céva
vasoconstrictio, vasokonstrikce	zúžení cév
vasodilatatio, vasodilatace	rozšíření cév
vena	žíla
vena axilaris	podpažní žíla
vena basilica	královská žíla
vena brachialis	pažní žíla
vena cava superior et inferior	horní a dolní dutá žíla
vena cephalica	hlavová žíla
vena femoralis	stehenní žíla
vena fibularis	lýtková žíla
vena hepatica	jaterní žíla
vena iliaca	kyčelní žíla
vena jugularis	hrdelní žíla
vena mediana cubiti	střední povrchová žíla v oblasti lokte
vena poplitea	zákolenní žíla
vena portae	vrátnicová/ portální žíla
vena pulmonalis	plicní žíla
vena radialis	vřetenní žíla
vena renalis	ledvinná žíla
vena saphena magna, parva	velká, malá skrytá žíla
vena splenica	slezinná žíla
vena subclavia	podklíčková žíla
vena tibialis	holenní žíla
vena ulnaris	loketní žíla
vv. hemorrhoidales	hemoroidální žilní pleteň
venter	svalové břicho
ventilace	zevní dýchání
ventrální směr	směrem dopředu
ventriculus	žaludek
ventriculus cordis dx. et sin.	pravá a levá srdeční komora
venula	drobná žilka
vermis	červ
vertebra	obratel
vertebrae cervicales	krční obratle
vertebrae coccygeae	kostrční obratle
vertebrae lumbales	bederní obratle
vertebrae sacrales	křížové obratle

vertebrae thoracicae
vesica
vesica fellea / biliaris
vesica urinaria
vestibulum
vestibulum oris
vestibulum vaginae
villus
villi intestinales
virgo
vitální
vizus
vomer

hrudní obratle
měchýř
žlučník
močový měchýř
předsíň
předsíň dutiny ústní
předsíň poševní
klk
střevní klky
panna
živý, životní, nezbytný k životu
zraková ostrost, vidění
kost radličná

W

Willisův okruh

tepenný okruh v mozku